

Zelené peklo Gran Chaco

PO STOPÁCH MENNONITSKÝCH KOLONIÍ V PARAGUAYI

Říkají té krajině „zelené peklo“: nedozírná rovina porostlá savanou nebo řídkými lesy, místy bažiny kolem řeky, nad hlavou tropické slunce. Takové je Gran Chaco, svérázná oblast v centrální části Jižní Ameriky.

Nehostinné území, jehož většina leží na území dnešní Paraguaye (okraje zasahují do Bolívie a Argentiny), nikdy příliš nelákalo k osídlení: vražedně horké podnebí, chudé půdy, riziko nakažlivých nemocí a naprostá odlehlost od hlavních dopravních tahů skládají dohromady nevlídnou mozaiku. Přesto tu však lidé žijí, a ne ledajací: vítějte v mennonitských osadách v paraguayském Gran Chacu!

Přes půl zeměkoule do „zeleného pekla“

Až do období mezi dvěma světovými válkami byli jedinými obyvateli Gran Chaca indiáni, převážně z kmene Lengua. Situace se začala měnit ve 20. letech, kdy sem v několika vlnách dorazili mennonité – příslušníci nepříliš početné, ale přísné protestantské církve. Dávni předkové paraguayských mennonitů pocházeli ze západního Fríska, tedy krajiny na severu dnešního Nizozemska. Odtud odešli nejprve do Ruska ke Kaspickému moři, o generace později do prérijních provincií Kanady, a z Kanady před necelou stovkou let právě do Paraguaye. Další mennonitští osadníci, původem z Ukrajiny, dorazili do Paraguaye po 2. světové válce.

Proč takové daleké a obtížné přesuny v dobách, kdy neexistovala letadla a svět se zdál mnohem větší než dnes? Jednoduchá odpověď: mennonité chtěli vždy žít podle svého a několikrát nastala situace, že okolí jim jejich způsob života již nadále nechtělo tolerovat. Mennonité odmítají službu v armádě, dodržují asketickou životní kázeň, chtějí mít vlastní školy a vůbec si nepřejí být okolním světem příliš rušení. Vždycky, když začali přicházet o svá dříve zajištěná privilegia, dali se na pochod. Naposled do Paraguaye.

Tuhý kořínek

Paraguayská vláda mennonity dodnes platným zákonem č. 514 vyčlenila z povinnosti platit daně a sloužit v ozbrojených silách. Přidělila jim tenkrát dokonce i půdu: mennonité dnes hospodaří na obří výměře 420 tisíc ha plochy. Nestalo se tak ovšem zcela nezištně – místo pro mennonity se našlo až v odlehlém a nebezpečném Gran Chacu. Však se také první generace mennonitských osadníků po-

FOTO: ŠTĚPÁN VÍTEK

Do oblasti se lze z paraquayské metropole dostat po silnici Ruta Gran Chaco.

týkala s velmi nepříznivými poměry. Vedle drsné přírody (na dvě stě lidí zemřelo jen při první cestě do Chaca) osadníky často ohrožovali místní indiáni a ani politická konstelace nezářila jasnou hvězdou. Paraguayské Gran Chaco se v roce 1932 stalo dějištěm tzv. Války v Chacu mezi Paraguayí a Bolívií a na „mennonitském“ území se tvrdě bojovalo. Krajina je dodnes hustě poseta pevnostmi,

mennonitské kolonie se dokonce tehdy staly cílem bolívijských náletů. A i dnes – když útoky od místních kmenů ani zpoza hranice již nehrozí – v Chacu číhají smrtelně jedovatí hadi či štíři a podnebí není právě příjemné.

Mennonité však prokázali obdivuhodnou houževnatost a během osmdesáti let dosáhli téměř nemožného: nejen že se jim podařil najít model klidného soužití s místními indiánský-